

22
STRÖMMA
hembygdsförening
sept

Dette skinn fremst er fremst eller af.

Der acm sol vunder iusten ligende fongere.
an. bis den dvalgeres frø sin. afse des vran
dabval seken mag.

Præter Zusammen haltung und ordnung her fonger. Derg dsi dhuem sel man die stoch der raffels oder der ist vasser.

Dette skinn fremst er fremst eller af.

Der acm sol vunder iusten ligende fongere.
an. bis den dvalgeres frø sin. afse des vran
dabval seken mag.

Der acm sol vunder iusten ligende fongere.
an. bis den dvalgeres frø sin. afse des vran
dabval seken mag.

Der acm sol vunder iusten ligende fongere.
an. bis den dvalgeres frø sin. afse des vran
dabval seken mag.

1985

NR 22 SEPT. 1985

STYRELSE OCH ÖVRIGA FUNKTIONÄRER.

HASSE BJÖRKENFELDT	ordförande	401 87
Olivehill		
BITTAN OHLSSON	v ordf.	411 85
Fågelbrovägen 2		
OLLE OHLSSON	kassör	400 33
Måsvägen 27		
GUDRUN GRÖNDAHL	sekreterare	400 80
Fågelbrov. 1		
Elsie Lindgren	suppleant	400 40
Arne Rådberg	"	401 80
Vivianne Pettersson	"	410 98
Kerstin Sjödahl	"	405 10
Hasse Lindström	revisor	405 52
Åke Eriksson	"	404 68
Ulla Jonsson	suppleant	405 52
Tommy Hedlund	valberedning	405 36
Åke Lindgren	"	400 40
Monica Bellandi	festkommitté	400 40
Bittan Ohlsson	"	411 85
Lasse Rosén	" sammankallande	410 62
Kerstin Sjödahl	"	405 10
Göran Lindgren	"	430 19

Gudrun Gröndahl har redigerat tidningen.

Hasse Björkenfeldt har komponerat omslaget.

Författarna är själva ansvariga för sina artiklars innehåll.

Plocka gärna material ur tidningen men var snäll uppge källan.

TIDNINGEN GES UT MED STÖD FRÅN KULTURNÄMNDEN.

Medlemsavgift: vuxen 40:-/år och person. Barn 5:- kr.

POSTGIRO: 98 57 43 - 4 STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING.

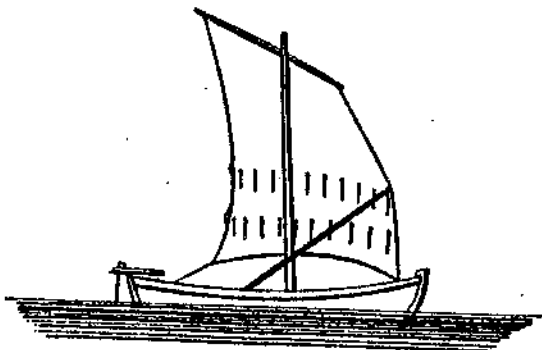
Föreningens hustomte: Sigvard Lönnqvist tel. 401 45.

I skrivandets stund, som framgår av omslaget, närmar vi oss den milstolpe i vår förenings korta historia. Ett nyttjandearräsavtal ligger nu klart för undertecknande av Värmdö kommun och Strömna Hembygdsförening, gällande Hembygdsängen vid kanalen och föreningslokalerna och museet i stockstugorna.

Det är med glädje vi kan se målet förverkligas - en föreningslokal i Strömna - en av anledningarna till att föreningen bildades 1980. Jag hoppas att vi snart under hösten kan komma igång med att dra in el-ström för uppvärmning och belysning, så att invigning och aktiviteter kan komma till stånd.

- De som var med den sköna sommardag, då vår årliga båtutflykt landade på södra Berghamn - den gamla lotsplatsen - utanför Stafnäs. De som där vandrade labyrinth runt, känner kanske igen sig på omslagets sista sida - ett historiskt belägg, som placerar denna labyrinth i tidig medeltid - hos de tidiga predikarna, korsfarande ledung och pilgrimresornas tidevarv och historia. Enär materialet i forskningen kring detta har blivit rätt omfattande, ber jag att få återkomma med detta i ett senare nummer.

på snart återseende önskar
Hasse Björkenfeldt

"Lotsbåt från Stockholm" efter Chapman Architectura Navalis, Sthm. 1768.

BÅTUTFLYKTEN TILL SÖDRA BERGHAMN

lördagen den 27 juli samlade 22 personer. Vi träffades i sundet mellan norra och södra Berghamn, där det finns en skyddad ankarplats och i gamla tider fanns på södra ön en lotsstation strategiskt placerad. Vi fann under en promenad på ön rester av bebyggelsen.

Det här är två öar av alla dem som man passerar strax utanför Stavnäs många gånger under sommaren utan att veta om eller ens bry sig om att ta reda på historien med alla dess hemligheter som vår underbara skärgård gömmer.

Jag tror att man i Hembygdsföreningen ville försöka väcka oss som irrar omkring bland holmar och skär på jakt efter en lugn vik där man kan äta sill och potatis. Dessa öar är kulturminnen värda att beskåda och upptäcka. På södra Berghamn guidade vår kunnige Hasse Björkenfeldt, så när vi ätit matsäck och druckit kaffe i det soliga vädret gick vi tillsammans för att se den välbevarade labyrinten eller Trojaborgen som finns där. Man har lagt stenar i ett sinnrikt mönster som bildar underliga gångar. Detta måste ju alla pröva och där gick vi på rad efter varandra i cirklar och halvcirklar. Janne stegade upp 220 m, så det var en lång promenad.

De ursprungliga "äkta" labyrinterna hör hemma i bronsåldern. Det finns ganska få i våra trakter och då längre inåt land. Härute har labyrinterna byggts under senare tid, kanske av skärfolk och sjöfarare för att fördriva tiden i väntan på god vind för fiske eller fortsatt färd.

Det är viktigt att komma ihåg att labyrinterna är fredade av fornminneslagen.

Vi hade en härlig dag men saknade många medlemmar som inte var där. Nästa år kanske vi kan räkna ännu fler upptäckare med på resan vart den nu går. Får vi inte plats i olika båtar så har vi ju möjlighet att ta en taxibåt allihop till något intressant resmål.

Ett stort tack till er som tog initiativet, det är sköna minnen att tänka på när höstmörkret faller.

Lolo Tannsjö

SENSOMMARFESTEN.

Sensommarfesten på Hembygdstomten, blev en lyckad dag. Solen började lysa, efter en regnig morgon och paraplyerna fälldes ihop.

Folk strömmade till, hela backen fylldes av leklystna stora och små. Man åt korv, drack kaffe och köpte lotter.

Tipsrundan blev ett trevligt inslag med många deltagande.

Till tonerna från Stefan och Patriks högtalare trivdes vi tillsammans. Dessutom ett bra tillskott till kassan, efter en fin eftermiddag på Hembygdstomten.

Vivianne

DRÄKTPARAD

Även i år hade Strömma hembygdsförening ordnat med dräktparad i Bygdegården i Hemmesta. Tyvärr blev valet av datum olyckligt valt, eftersom det var många andra aktiviteter samma dag på olika håll i kommunen. Trots detta kunde vi glädjas åt ett hundratal besökare och tack vare det ett litet plus i kassan.

Till Spelmans-stämman, som hölls den 10 augusti i Bygdegården, var även Strömma Hembygdsförening inbjuden för att visa Värmdödräkten och berätta om den. Ett populärt inslag som fick mycket applåder och även uppmärksammades i pressen.

Även i Turistinformation i Gustavsberg var Strömma Hembygdsförening med en eftermiddag och gjorde reklam för Värmdödräkten och den egna föreningen.

FRILUFTSGUDSTJÄNST PÅ HEMBYGDSTOMPEN.

Den traditionella friluftsgudstjänsten hölls den 31 juli, ledd av Kurt Lindeke. Den vackra solosången svarade Annika Andersson för. Vi var väl ett 30-tal personer samlade, för att njuta av en stilla stund tillsammans och lyssna till tänkvärda ord.

Efter gudstjänst och kaffe blev det ett snabbesök i Sigwards Stockstuga för att se hans samlingar och presentera fastigheten som kommunen inköpt för Strömma Hembygdsförenings räkning.

Gudrun

BESÖK I SIGVARDS STOCKSTUGA.

Fredagen den 16 aug. 1985 var jag med om en upplevelse: för första gången fick jag se Sigvard Lönnqvists samlingar! Trots att min man varit medlem i Strömma Hembygdsförening sedan starten, har vi tyvärr aldrig haft tillfälle att deltaga någonstans. Men tack vare "goda vänner och trogna grannar" kom jag alltså till Fågelbrovägen 1. Det var helt fantastiskt! Att under Sigwards kunniga och trevliga ledning få bese detta var något enastående! Man kan inte nog förundra sig över hans - och många andras - stora arbete med att samla, märka och ställa i ordning denna otroliga mängd av de mest skiftande föremål! För att inte tala om Stockstugan som sådan! Man behöver många timmar för att verkligen se allt, inte minst fotosamlingen! Jag undrar, hur många, som vet, vilken overderlig skatt, som finns här?

Du som läser detta - om Du icke varit där - boka tid för ett besök! Du kommer inte att ångra Dig! Om Du ej tar Dig dit, ja då får Du ångra Dig!

TACK SIGVARD!

Ally Wikholm
Solberga, Hägersten.
Sommarboende i Strömmadal.

TACK! TACK! TACK!

Kristina Åberg, Vindö, har skänkt en båt, en s.k. "vickeka" till föreningen. Den har funnits i hennes släkt så länge hon minns, men hon vet inte hur gammal den är. Vickåran och andra åror saknas tyvärr. Kanske någon har åror att komplettera båten med? Den förvaras vid Lillströmsudds Båt- och badklubb.

Hans Öhlin har avbildat och målat två kartor över avrättningsplatsen Stickelsberg. Det är de två kartor Britt-Marie och undertecknad arbetade efter då vi sökte och fann avrättningsplatsen. Dessa kartor finns nu att se i Sigvards Stockstuga.

Hans har också forskat och fyllt två mappar med uppgifter om två båtsmanstorp på Runmarö. Mapparna finns nu lagda tillsammans med de övriga båtsmanstörpen som Britt-Marie arbetar med.

Hans är ägare och bor i ett av dessa båtsmanstorp, vilket han fyllt med gamla ting från svunnen tid. Allting är dokumenterat och väl ordnat. En sevärighet dit föreningen bör ordna en utflykt, helst i slutet av juni, då blodnavor och orkidéer blommar som mest.

Fler personer som vi vill tacka för gåvor är bl. a. familjen Pålsson, Hästhagsudd, Lennart Frankman, Lillströmsudd, Tommy Hedlund, Lillströmsudd, Stefan Hafergut, Fågelbro, Herbert Eriksson, Fågelbro,, familjen Eriksson, Lindrotsvägen, Olle Palmback, Långstrandsudd.

Gudrun

F I N N T O R P E T

= = = = =

12 september 1680 födde 1 flicka Anna
i Finntorpet

1 januari 1694 Sigfrid Clementssons barn
Jöns i Finntorpet

Faddrar voro Jöns Jönsson i Nora och Hans
Ersson i Herrvik, Anna i Nora och pigan
Maria i Lagnö.

Ja, så kan man läsa i födelseboken från
1600-talet. Finntorpet fanns säkert tidi-
gare, men tyvärr ingen bevarad födelsebok.

Finntorpet ligger väldigt vackert vid den
lilla fågelsjön, som blivit till genom upp-
dämning.

Strax intill vägen låg förr den lilla Kvarn-
stugan, som förmodligen revs i början på 1900-
talet. En del av grundresterna ligger som
fyllning i vägen, så den är betydligt bättre
nu än på den tiden " då slaktare Svensson fast-
nade med galoscherna i leran".

På vänster sida av vägen ser man resterna av
en skvaltkvarn, som fick sitt vatten från
Hamträsk, som ligger strax ovanför.

Torpet som vi ser idag är inte så gammalt.
Det byggdes så sent som 1901 av kabinetts-

kammarherren Oscar Holterman på Brevik. Det tidigare torpet låg förmodligen på samma plats eftersom inga grundrester finns i närheten.

Enligt gamla kontrakt från 1880-talet fick torparen bruka och begagna all den mark som hörde till torpet.

Han skulle också göra 3 karldagsverken i veckan året om samt 6 hjom under sommaren efter budning och 6 arbetskörningar.

Om torparen av någon anledning inte klarade av detta fick han för varje försummat karldagsverke erlægga 2:50, samt för hjon 1krona. Torparen fick inte sälja varken hö, halm eller gödsel. Han kunde däremot byta till sig något annat vid gården.

Fiska , fick torparen endast göra i Gärds-träsket. Han fick inte fiska med not.

I kontrakten från 1880-talet står ingenting om att kvarnen var i bruk. Den var förmodligen borta redan då.

I kyrkböckerna från 1860-talet står det att i Finntorpet fanns 2 barn i skolåldern, Edla och Frans Sundstedt. Då undrar man, vilken skola gick dom i ? Skolan på Brevik byggdes i början på 1900-talet. Hade dom möjligen

ambulerande skola ? Om någon vet mera, var snäll och hör av Dig.

På 1940-talet var det ingen torpare som bodde i Finntorpet. Då hyrdes det av 2 bröder Kanold, som höll på med karamelltillverkning i liten skala. Karamellerna såldes till affärer runt om på Värmdö.

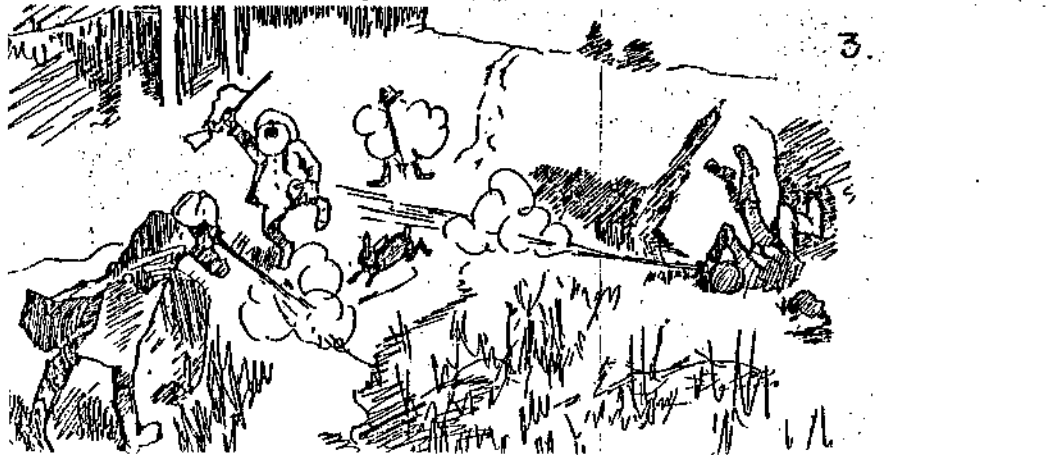
Under senare år hyrs torpet ut till sommar-gäster.

Britt-Marie

HARJAKT

PENNTECKNINGAR AF BRUNO LILJEFORS

Insänt av Alice Tammsjö

VAD JAG MINNS AV FÅGELBRO GÅRD FRÅN BARNAÅREN
OCH FRAMÅT. Av Sigvard Lönnqvist.

Jag läste nu senast ur en bok, att när statarna kom till en ny gård, släpptes först katten in. Hoppade han upp vid spisen, så var det ett bevis på, att alla skulle trivas att bo där.

Hur många efter oss, som nu är rätt gamla, kommer ihåg "Dammen" vid gården. Vattnet pumpades från Iskällarviken med hästvandring. Jag var själv med och körde häst där 1917 - 1919, för att sedan vattnet med självtryck, fördelades till ladugård och stall.

Jag minns när gummorna skulle tvätta där. Då stod flera trebenta järngrytor på rad. Så sent som i slutet av 1930-talet och början av 1940-talet fortsatte tvätten där. Vatten fick hämtas ur Dammen för kokning och sköljning. Men sköljvattnet hälldes ut utanför dammen. Rudor fanns förr i dammen, som idag är så igenvuxen så man får leta efter den.

Renligheten var det väl lite si och så med. Vatten bars in och slask ut. På vintern, då det inte gick att bada i Norrviken, fick vi barn bada i en stor träbalja på köksgolvet.

Ohyra fanns det gott om när vi flyttade in i Fläskoset, den gamla statarlängan, året 1938. Det måste rökas för vägglöss, som det satt fullt av bakom tavlor och i pinnsoffan.

Vi låg i pinnsoffan i köket under fönstret. Jag klädde över pinnarna med masonit. Det vart varmare och vi slapp drag från fönstret.

På vintrarna var det ofta is på vattenhinken om morgnarna, innan det blev eld i köksspisen.

Jag kommer ihåg från det jag var liten, när jägaren Lenell kom förbi från jakt med sina fågelhundar Roj och Göl, rödbruna till färgen. Han stannade till och talade med mamma Olivia en stund innan han gick hem till Sjöskvalpet vid Våmfjärden där hustrun väntade. Där hade han två uvar som satt i burar. Han använde dem att skjuta kråkor för.

Vad gjorde då folket på sin fritid vid gården? Jag kommer ihåg Smedberg, smed vid gården. Vi bodde vägg i vägg med den familjen. Han hade ett långt metspö, jag tror det var av hassel, långt och krokigt. Han gick för det mesta ut på Hästhagsudd vid branta berget där. Det var hans avkoppling från smutsiga jobbet i smedjan.

Jag var ofta med mamma i bärskogen. Hon hade en unge på armen och två efter.

Vad vi i Hembygden ska göra är att fotografera av en del när gräset lagt sig. Vandrigen vid Iskällaren. Vandrigen bakom ladugården. Dammen, samt där gummorna rökte fläsk. Där tvättgrytorna stod, innan det är för sent.

Ja, vad gör vi vidare i höst. Nya lokalerna tages över. Samlingarna skall gås igenom. Och resten katalogiseras.

Vandringslederna på Breviks marker skall märkas och mycket annat göras.

UTFLYKTER UNDER HÖSTEN.

Två vandringsleder på Stockholms Stads ägor skall invigas i höst. Det är Värmdö Naturvårdsförening, Stockholm Stad och Strömma Hembygdsförening som hjälpts åt att lägga dom. Du som vandrat i Brevikskogarna har säkert sett de plastremсор som knutits fast, där de planerade lederna skall dra fram. Vi har tyvärr observerat att ett antal remсор är bortryckta. Aja baja på den som gjort det. De ska nämligen visa, var det behövs röjas och rensas för att det ska bli trevligt och lätt att vandra i skogen. Samtidigt som den övriga skogen skyddas för för hårt slitage. Vi är redan nu ganska många som bor och söker oss ut i markerna här. Och vi blir väl troligen flera. Det är därför det är så viktigt att göra det här arbetet.

Den första vandringen blir den 28 september till

STICKELSBERG. Samling kl. 9.15 vid korsningen Breviksvägen - Fagerdalavägen. Ta med matsäck och eventuellt stövlar vid vått väder.

Den andra vandringen blir den 5 oktober till

VARGSTENARNA. Samling kl. 9.30 vid Strömma handel. Ta med matsäck och eventuellt stövlar.

ALLA HEMBYGDS- OCH VILLAÄGARFÖRENINGAR INBJUDS
AV VÄRMDÖ NATURVÅRDSFÖRENING TILL GUSTAVSBERGS-
TEATERNS FOAJE TISDAGEN DEN 22. OKT. KL. 1900.

"DET ÄLDRE ODLINGSLANDSKAPET"

Varför ser vår hembygd ut som den gör?

Vilka rester finns kvar om de gamla odlingssätten?

Finns det minnen, som är värda att bevara eller
återställas?

Och hur skall man bevara kulturlandskapet?

Bildserien "Det äldre odlingslandskapet"
får inleda kvällen. Den presenteras av Bengt Larsson,
från Lantbruksuniversitetet i Uppsala. Vilken även
svarar på dom frågor som kan uppstå under debatten.

STOCKHOLMS LÄNS HEMBYGDSFÖRBUNDS PROGRAM HÖSTEN 1985.

9 - 10 november	Redaktörskurs i Stockholm.
12 oktober	Länskonferens i Stockholm.
Tema: Dokumentation i industri-
samhälle.
27 november	Skolmuseitträff i Gustavsberg.
Kvällstid.
17 "	Studiebesök på Landsarkivet
i Uppsala på kvällstid.
28 september	Höstutflykt med studiebesök
på Skokloster, bibliotek och
kartarkiv.

För vidare information ring Förbundet 08 - 42 27 48.

Vill Du prenumerera på Förbundets kvartalstidskrift
Ledungen, sätt in 35:- kr. på postgiro 15 59 19 - 4.

BETR. PLANERADE STUGBYAR PÅ BREVIKS MARKER.

Insänt av Värmdö Naturvårdsförening till samtliga politiska sekreterare i Värmdö kommun, 8 aug. 1985

På uppdrag av Skogsgruppen i Värmdö, som utgör ett samarbetsorgan för härvarande lokalorganisationer av Friluftsförbundet, fältbiologerna, naturskyddsföreningen och ornitologerna samt Värmdö Skeppslags fornminnesförening och Strömma Hembygdsförening, över-sändes bilagda remissyttrande.

Sedan Skogsgruppen bildades på våren 1983 i syfte att bevaka det rörliga friluftslivets samt natur- och kulturvårdens intressen vid skogsbruket i kommunen har vi haft ett mycket gott samarbete med markägarna och med skogsvårdsstyrelsen. Bl.a. har stora skogs-ägare som Gustavsbergs AB, HSB och Stockholms stad visat stor öppenhet för våra synpunkter.

En glädjande följd härav är att det nu finns förut-sättningar för att bevara stora, sammanhängande marker som strövområden även i framtiden genom att skogs-bruket kommer att bedrivas med hänsyn till friluftslivets intressen.

Detta har animerat Skogsgruppen att planera en räkka vandringsleder bl a på Breviks och HSB:s områden. De torde vara kända redan tidigare för många värmdöbor men vi kommer att inbjuda politiker och allmänhet till några exkursioner i höst där vi närmare presenterar några av de mest gångbara.

Tyvärr har vi måst konstatera att en av de finaste lederna hotas av den planerade Hulth-stugebebyggelsen. Det är den lilla byn vid Mor som kommer att utgöra ett mycket störande ingrepp i naturen, om den skulle förverkligas. Vi ställer oss också mycket tveksamma till att lägga en by vid Norrängen.

Vi föreslår istället att man lägger en stugby på lämpligare mark, exempelvis på ängar vid Tuna som eljest kan komma att beskogas.

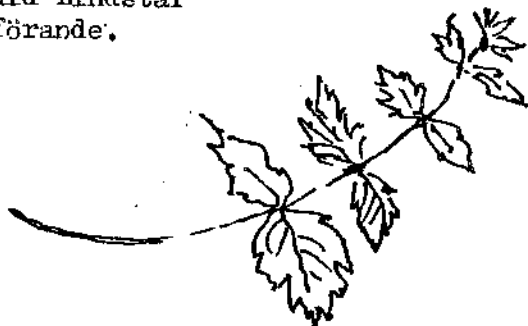
Docent Ingmar Norling som forskar om fritidens användning konstaterar bl a att allt fler kommuner inser hur viktigt det oorganiserade friluftslivet är som en billig och givande hobby för det stora flertal som inte utnyttjar idrottsanläggningar, motionspår osv.

Skogsgruppen hoppas att politikerna i Värmdö inser att de nu står inför ett av principskäl mycket viktigt ärende, eftersom en stugby som nu placeras felaktigt utgör ett outplånligt ingrepp i naturen.

Vi vädjar härmed till partierna att beakta våra synpunkter och att manifesteras sin inställning i miljöfrågan, kanske en av de viktigaste under detta årtionde.

Vi motser med stort intresse Edert svar och hur Ni i fortsättningen agerar i frågan.

Med vänlig hälsning
Skogsgruppen i Värmdö
Sigurd Lindstaf
ordförande.

VÄLFÄRD FÖRVISSO, MEN BARA FÖR VISSA.

I välfärdens land där allt skall blänka
somliga alltid har medgång och kraft.
När andra kämpa i motgång kantänka
och aldrig nån välfärd har haft.

Om man tittar i smyg bak kuliss och fasad
i skuggan av myndigheters blanka bord
så kan vi nog skriva på nästa rad:
att för en del är välfärd bara ett ord.

Det här kan ses som en känga
till dem som handskas med u-hjälp och klöver
Det är lätt att slänga och dänga
med det som många här hemma behöver.

Erik E.

DEN RÖDA SNIGELN - ARION RUFUS

Snigelpågan har varit stor detta år i Strömme.
Detta gjorde att jag kontaktade professor Åke Franzén, Naturhistoriska Riksmuseet, i förhoppning att få råd och hjälp. Tyvärr hade han inte något förslag till hjälp att bli av med denna påga, men han översände ett par uppsatser, som jag gärna vill saxa ur.

Allan Fredriksson skriver 1984:

"Om en röd snigel skulle korsa din väg en fridfull afton, så tro inte omedelbart att du blivit färgblind eller något ännu värre. Röda sniglar är inte som skära elefanter - de finns på riktigt. -----
Den ser i stort sett ut som en vanlig svart snigel men kan bli ännu några centimeter längre och är oftast vackert tegelröd. En skönhet i snigelvärlden och med samma suveräna lugn i varje situation.

Rufus som alltså forskarna kallar den, finns ursprungligen i Väst- och Mellaneuropa. Av och till har man gjort ströfynd i Sverige. Det äldsta är beskrivet av Axel Wilhelm Malm från Slottskogen i Göteborg 1855.

På Öland är Rufus ganska vanlig numera och det lär vara drottning Victorias förtjänst. När hon lät bygga sitt Kungl. Solliden i början av seklet importerades ganska mycket växter från bl.a. Tyskland, och det är troligt att det då följde med ägg eller ungar av den röda snigeln. På Öland har den funnit sig väl tillrätta och finns nu över hela lövskogsområdet.

Men det är först det sista årtiondet som den röde har expanderat kraftigt på det svenska fastlandet. Nu dyker den upp här och där, och har rapporterats från så nordliga orter som Söderhamn och så sydliga som Visseltofta i Skåne. -----

Den är en parant skönhet som lätt uppmärksammas men det hindrar inte att folk är lite förtretade på den. Hos någon har den ätit upp tagetesblommorna, hos en annan kålen.

Sniglarna, både de svarta och de röda, är huvudsakligen vegetarianer. De äter gärna färska grönsaker

liksom vi, och tycker helt naturligt att allemansrätten skall gälla även i trädgården. Mest förtjusta är de dock i ruttnande och multnande material, inte minst svamp, och de försmår inte heller djurkadaver och spillning. -----

Ted von Proschwitz skriver en lång uppsats i Fauna och Flora 80 (1985):

---- Sniglarna är ettåriga och dör efter ägglägningsperiodens slut på hösten. Äggen övervintrar. En del sniglar, vilka ej uppnått könsmognad under det första året kommer emellertid också att övervintra och bli könsmogna på våren för att därefter lägga ägg. De flesta djur som klänks ur dessa ägg kommer inte att uppnå könsmognad samma år. Den plötsliga minskning av stora djur, som sker då de fullvuxna sniglarna dör i slutet av augusti - början av september är mycket påtaglig. Därefter finner man endast ungdjur i olika stadier och äggsamlingar. -----

--- Tvåårig livscykel kan förekomma hos Arion Rufus. Detta leder ofta till att sniglarna blir mycket stora."

Den som vill läsa hela uppsatsen hittar den i Sigvards Stockstuga, där vi samlar allt läsvärt.

I nr 37 av Land kan man läsa att miljontals sniglar av en sällsynt art invaderat en gård i Sörmland. Gårdens ägare är helt förtvivlad. Sniglarna sitter på bladen och går hårt åt allt som kommer i deras väg, potatisblad, hallonbuskar, blommor o s v. Snigelexperten Ted von Proschwitz, Naturhistoriska Muséet i Göteborg, tror att det är omöjligt att bli av med dem. Han säger att det finns snigelgift som man lägger ut, men han tycker det är hemskt. Sniglarna dör långsamt av giftet.

Samma mönster som ovan har det varit här i Strömme. Snigelgift har prövats och sniglar som sökte sig till det dog i massor. Men hur effektivt det egentligen var, är svårt att säga, eftersom det sker en naturlig avdöd så här års. Det vore skönt om man kunde hitta en annan väg ut ur problemet och slippa använda gift.

En liten teori om varför sniglarna har ökat så katastrofalt under senare år kanske kan vara, att kråkor, skator och nötskrikor har ökat enormt. De är svåra på småfågelägg och även deras ungar. I år såg jag endast två blåmeskullar och några starkullar som klarade sig hos oss. Vi brukar ha flera kullar med björktrastar och rödvingetrastar annars, men ingen kull kom fram, trots att flera fåglar häckade. Trastarna är så högljudda när de inte får vara ifred, så där vet jag att deras bon blev plundrade av skator och kråkor. Flera småfågelbon var även de sönderrivna och plundrade.

Är det möjligen så att småfåglar matar sina ungar med snigelägg och nykläckta sniglar, och om det blir för få fågelungar, blir det ett överskott av sniglar?

Är det någon som har en annan teori?

Berätta och hör av Dig.

Vi vill gärna veta hur stort område som den här snigeln finns inom.

Vi vill också gärna veta, om du provat något sätt att bli av med den och lyckats.

Gudrun

DJURVÄNLIGT.

Grammtanten frågar lille Per:

- Skulle Du inte vilja ha en kattunge?
- Visst skulle jag. Men mamma säger att hon vill inte ha några djur i huset.
- Men Din pappa då?
- Joo, honom släpper hon in ibland.

JULMARKNAD - JULBASAR - LUCIAKAFFE?

TYCKER DU VI SKALL FÖRSÖKA ORDNA MED NÅGOT FRAMÅT LUCIA? ORDNA JULMARKNAD MED GRILLAD KORV, GRILLADE STRÖMTINGSFLUNDROR, GLÖGG, KAFFE MED HEMBAKT? LOPPMARKNAD? SÄLJA VÄVDA, STICKADE, VIRKADE ELLER ANDRA SAKER VI TILLVERKAT SJÄLVA? ORDNA PYSSELKVÄLLAR FÖR ATT TILLVERKA DESSA SAKER? SAMLA BARN OCH UNGDOMAR FRÅN STRÖMMA OCH ORDNA MED LUCIATÅG?

HAR DU NÅGRA ANDRA IDEER?

KAN DU HJÄLPA TILL MED NÅGOT?

HÖR AV DIG TILL NÅGON I STYRELSEN OM VAD DU TYCKER, TÄNKER OCH VILL.

Omslagets baksida:

KOPPARSTICK - LABYRINTISKT AVLATSMBREV
Johan Neudörffer 1539, Nürnberg.

Handwritten text in a circular arrangement, likely a manuscript page. The text is written in a cursive script and is organized into concentric rings. The central part of the page contains a large, ornate initial 'S' or 'S' with intricate flourishes. The text is dense and fills most of the page, with some lines extending to the margins. The overall appearance is that of a historical document or a page from a book.

Vertical text on the left margin, including the words "Königlicher" and "Hochfürstlicher".

Vertical text on the right margin, including the words "Hochfürstlicher" and "Königlicher".

Text at the bottom of the page, including the words "Denn zu welchem Engel hat er gemacht".